

OCENE IN POROČILA

Vodnik po fondih Zgodovinskega arhiva Ljubljana. Ljubljana: Zgodovinski arhiv 1980. (Gradivo in razprave, 2). 381 strani.

Popolnoma odveč je dokazovati, kakšnega pomena so za zgodovinsko vedo urejeni arhivi, zato so izdaje vodnikov po njihovih fondih vedno pomemben in razveseljiv dogodek. Zgodovinski arhiv Ljubljana si je z izdajo svojega vodnika sam podaril najlepše darilo za osemdesetletnico obstoja, ki jo je praznoval leta 1978. S tem je nadaljeval pohvale vredno tradicijo, saj je bil leta 1959 prvi arhiv v Sloveniji, ki je objavil pregled svojih fondov v publikaciji 60 let Mestnega arhiva Ljubljanskega (tako se je arhiv imenoval do preimenovanja v letu 1973).

V uvodu publikacije so navedene tudi nekatere težave, ki so spremljale njeno nastajanje, obravnavano je tudi vprašanje, kako oblikovati gradivo, da bo hkrati dovolj informativen prikaz vsebine in oblike arhivalij, da ne bo po eni strani zgolj suho naštevanje fondov, po drugi pa, da se ne bi preveč razraslo v želji za čimvečjo popolnostjo. Odločili so se za kompromisno rešitev.

Uvodnim mislim sledi izčrpen pregled zgodovine Mestnega oziroma Zgodovinskega arhiva Ljubljane v obdobju 1898—1978. Lepo je prikazana njegova rast od službe, ki jo je mesto ustanovilo na kožo Antona Aškerca preko razvoja v pravo znanstveno ustanovo, v ustanovo, ki je iz ljubljanske prerasla v arhiv, ki zajema vso osrednjo Slovenijo. Iz pregleda se poučimo o varstvu arhivskega gradiva v posameznih občinah, o arhivskih skladiščih, delavcih arhiva in njihovem strokovnem delu ter o njihovi organizaciji in samoupravljanju.

Nadaljnja poglavja vsebujejo napotke za uporabo vodnika, zbirne podatke o ustvarjalcih gradiva ter napotke za uporabo arhivskega gradiva, torej same koristne informacije, ki jih bodo uporabniki uslug Arhiva zelo veseli.

Jedro publikacije je seveda posvečeno pregledu arhivskih fondov, najprej mesta Ljubljane ter ljubljanskih občin, nato pa gradiva z območja občin Cerknica, Črnomelj, Domžale, Grosuplje, Idrija, Jesenice, Kamnik, Kočevje, Kranj, Litija, Logatec, Metlika, Novo mesto, Radovljica, Škofja Loka, Trebnje, Tržič in Vrhnika.

Kot je lepo navedeno v napotkih za uporabo vodnika, je gradivo znotraj zgoraj omenjenih teritorialnih enot razdeljeno na naslednje enote: Državna uprava in samouprava (do leta 1945), Orožništvo in vojaštvo, Fašistične in nacionalsocialistične organizacije, Enote in ustanove narodnoosvobodilnega boja, Organi družbenopolitičnih skupnosti, Družbenopolitične organizacije, Pravosodje, Zaposlovanje in socialno zavarovanje, Gospodarstvo, Družbene dejavnosti (zdravstvo, socialno-varstvo, šolstvo in izobraževanje, znanost, kultura in informacije), Osebna in privatna področja ter zbirke (politične stranke, strokovne organizacije, druge organizacije, društva, verske skupnosti, graščine, družine in osebe, zbirke, zbirni fondi ter depoziti). Pri vsakem posameznem fondu so navedeni podatki o količini gradiva, njegovih okvirnih letnicah, o obstoječih popisih, administrativnih ter arhivističnih pripomočkih, izčrpano je prikazano gradivo samo. Vrednost vodnika povečuje še abecedno kazalo fondov in zbirk.

Če ob koncu strnemo vse povedano, moremo ugotoviti, da je Vodnik po fondih Zgodovinskega arhiva Ljubljana izredno koristna publikacija, ki bo olajšala marsikatero zgodovinsko raziskavo.

Andrej Vovko

Goriški letnik, 7. Nova Gorica: Goriški muzej, 1980, 308 strani.

Sedma številka novogoriškega zbornika ima podobno kot nekatere pred njo težišče na zgodovinskih prispevkih. Kot novost se v tej številki pojavlja prispevek inozemskega avtorja. Novo in spodbudno je tudi, da je sofinanciranje sedme številke prevzela Raziskovalna skupnost Slovenije, ki je tako prevzela del tako perečega finančnega bremena od ajdovske, novogoriške in sezanske kulturne skupnosti.

Prispevkom Draga Svolfjška o bronasti figurici iz Tolmina, študenta arheologije Jerneja Zavrtnika o novi arheološki najdbi v Solkanu in etnologinje Zmage Kumer o pevskem ter plesnem izročilu z Gore nad Vipavsko dolino sledi vrsta prispevkov, ki so jih avtorji prebrali na posvetovanju »Goriška srečanja« 9. in 10. novembra 1979 v Novi Gorici, ki sta ga pripravila Goriški muzej ter Inštitut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, posvečeno pa je bilo 60-letnici KPJ,